

фахівців, а також потрібно оформити ліцензію. Вигідною справою є також торгівля лікарськими рослинами за умови, хоча б, первинної переробки. Наприклад, виробник може розфасувати продукцію по 100-200 грамів і тоді самостійно продавати в роздріб – наприклад, на сайтах olx.ua, prom.ua, agro-ukraine.com, на ФБ.

Перспективною і вигідною справою торгівля лікарськими рослинами є на міжнародному ринку, що зумовлюється, насамперед, стабільним попитом із боку різних груп споживачів. Українські трави користуються величезним попитом у європейців. Зокрема ті, що вирощені чи зібрані на Полтавщині чи в Карпатах – найчистіших регіонах України. Обсяги поставок до Європи є

сенс нарощувати, так як потреба європейського ринку в цій продукції оцінюється в 600 тис. т на рік.

Загалом, для ефективної торгівлі лікарськими рослинами представникам бізнесу потрібно розуміти, що потрібно ринку. Для цього треба мати тісні стосунки з покупцями і декілька каналів продажу чи мати декількох клієнтів, щоб у разі форс-мажору, завжди можна було продати іншому. Окрім того, для торгівлі травами треба мати певний оборотний капітал, необхідно будувати мережу з постачальників і переробників. орієнтуватися в якісних параметрах сировини, вивчати й запозичувати досвід закордонних партнерів.

УДК 633.11:632.4

Мурашко Л.А.¹, науковий співробітник лабораторії селекції озимої пшениці

Гуменюк О.В.¹, кандидат с.-г. наук, завідувач лабораторії селекції озимої пшениці

Кириленко В.В.¹, доктор с.-г. наук, головний науковий співробітник лабораторії селекції озимої пшениці

Дубовик Н.С.², кандидат с.-г. наук, асистент кафедри генетики, селекції і насінництва с.-г. культур

¹Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

²Білоцерківський національний аграрний університет МОН України

E-mail: verakurulenko@ukr.net

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОПУЛЯЦІЙ РОСЛИН ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА СТІЙКІСТЮ ПРОТИ РОДУ *FUSARIUM LINK*

Зернові культури можуть уражуватися понад 300-350 видами різноманітних організмів, але основну загрозу для втрати врожаю, особливо становлять збудники грибкових захворювань, серед яких одне з головних місць володіють мікроміцети роду *Fusarium Link* (Швартау В. В., 2019).

В Україні, як і в інших державах, на сьогодні спостерігається тенденція до збільшення забруднення зерна та зернової продукції токсикогенними мікроскопічними грибами, а також отруйними вторинними низькомолекулярними метаболітами цих грибів – мікотоксинами, отже проблема забруднення продукції сільськогосподарства такими сполуками є глобальною (Шпирка Н. Ф., 2021). Серед мікотоксигенних грибів найбільш поширеними та небезпечними є представники родів *Aspergillus*, *Fusarium*, *Alternaria* та *Penicillium*. Формування грибів відбувається впродовж вегетації етапів створення зерна в полі, збору, зберігання та після переробки його в сприятливих для росту грибів в умовах (Черних С. А., 2021). *Fusarium Link* значною мірою впливає на фізичні, хімічні та технологічні властивості зерна: знижує натуру, погіршує скловидність, впливає на технологічні та хімічні якості борошна (Karlsson I., 2021). Патогенність даних грибів залежить від ряду факторів, зокрема, сортових особливостей, а також строків, коли відбувається зараження збудником. Найрадикальнішим, екологічно безпечним і економічно вигідним засобом одержання високих врожаїв зерна є впровадження у виробництво стійких проти хвороб сортів (Gorash Andrii, 2021).

Наші дослідження передбачали вивчення характеру успадкування ознак стійкості проти збудника роду *Fusarium Link* у другому поколінні гібридів пшениці м'якої озимої, створених за участі сортів, що є носіями пшенично-житніх транслокацій (ПЖТ) на штучному фоні патогена. Вихідним матеріалом для дослідження були 30 гібридних комбінацій схрещування пшениці м'якої озимої за участю сортів з ПЖТ. Інтенсивність ураження проти фузаріозу колосу в популяціях F₂ визначали (5318 рослин) за методикою Бабаянц О. В., 2014.

Проведений аналіз вказує, що фактична стійкість рослин (шт.), де за батьківські компоненти були задіяні сорти з ПЖТ, варіювала у межах: 1AL.1RS/1AL.1RS – 2–11, а середня становила 6,6; 1BL.1RS/1BL.1RS – 12–47, 25,0 відповідно; 1AL.1RS/1BL.1RS – 2–10, 5,3 відповідно; 1BL.1RS/1AL.1RS – 0–15, 3,3 відповідно. У групах комбінацій схрещування співвідношення між стійкими та сприйнятливими фенотипами в популяціях відповідало теоретично очікуваному: 1AL.1RS/1AL.1RS – 61:3 (тип взаємодії та кількість генів стійкості – два домінантних і один рецесивний ген); 1BL.1RS/1BL.1RS – 13:3 (– два дуплікатних гени, один домінантний, один рецесивний); 1AL.1RS/1BL.1RS – 61:3 (– два домінантних і один рецесивний ген); 1BL.1RS/1AL.1RS – 61:3 (– два домінантних і один рецесивний ген). Отже, резистентність проти патогена у більшості комбінацій схрещування контролюється взаємодією домінантних генів. Варто зазначити, що створено новий вихідний матеріал пшениці м'якої озимої з стійкістю проти роду *Fusarium Link*.